

Slovo k povzbuzení na neděli 6. června 2021, na 10. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: Gn 3,9-15; Ž 130; 2Kor 4,13 – 5,1; Mk 3,20-35

Milé sestry, milí bratři,

po velkém velikonočním cyklu (po době postní, Velikonočním Triduu a době velikonoční končící Letnicemi) a následné neděli Nejsvětější Trojice máme dnes opět neděli v liturgickém mezidobí, neděli doby, která zvláště zpřítomňuje čas veřejného působení Pána Ježíše. Proto také o těchto nedělích – krom toho, že jsou vždy oslavou Kristova zmrtvýchvstání – čteme na pokračování svědectví o pozemském působení Pána Ježíše z jednotlivých sepsání evangelia (letos především podle Marka). Evangelijní úryvek je vždy předznamenán starozákonním předobrazem ve čtení prvním, jež rozvíjí následný mezizpěv (většinou žalm). Druhé čtení je na pokračování z novozákonních listů (především svatého Pavla).

Dnes ovšem, zdá se, souvislost mezi prvním a evangelijním čtením není až zas tak patrná jako třeba jindy, aspoň na první poslech ne...

Ve starozákonním úryvku ze 3. kapitoly knihy Genesis slyšíme část známého obrazného vyprávění o prvotním hříchu – o hříchu Adama a Evy – a jeho následcích pro všechny lidi. Je to pasáž bezprostředně navazující na samotný prvotní hřích, na sněžení zakázaného ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého, a předcházející vyhnání z ráje. Je o následcích prvotního hříchu spočívajících zejména v narušení základních vztahů člověka: nejprve se samotným Bohem (Adam se musí najednou před Bohem skrývat), pak s druhým člověkem a se sebou samým (Adam spatřuje svou nahotu, svaluje vinu na Evu a ta zase na ďábla) a také s celou zemí (která je hříchem také postižena). Hned nato ale zazní Hospodinova spásná slova, která už v polovině 2. století svatý Irenej (první velký systematik z řad starých církevních otců) nazve *protoeuangelion*, „první radostnou zvěstí“, slova zaslubující příchod Božího Mesiáše, který přijde na zem jako narozený z ženy; ten konečně rozdrtí zlu hlavu.

Evangelium je ze 3. kapitoly Markova sepsání. Situace je následující: Jsme ještě spíše na začátku Kristova veřejného působení, Pán Ježíš již koná řadu zřejmých zázraků, především uzdravuje nemocné. Jsou to mocná znamení jeho Božství a jednoznačně dobré a Boží činy; vyhnat z člověka zlého ducha anebo ho uzdravit z nemoci je prostě dobré. Přesto mnozí z Ježíšových současníků říkají, že je blázen, anebo že dokonce vyhání zlé duchy s pomocí vládce zlých duchů. Na to Kristus nejprve odpovídá, že přeci satan nikdy nemůže vyhnat satana, proč by to také dělal, a pak že všechny hříchy mohou být člověku odpuštěny, krom rouhání proti Duchu svatému. Nakonec vše končí Ježíšovým slovem o novém druhu příbuzenství lidí kolem něj shromážděných.

Učitelé Zákona a někteří Ježíšovi příbuzní tak vlastně ztělesnili – přinejmenším co do Božího slova evangelia – podstatu onoho neodpuštělného hříchu proti Duchu svatému: že člověk skutečné dobro nazve zlem a skutečné zlo dobrem, že vidí Boží jako ďábelské a ďábelské jako Boží, převraceje a zaměňuje tak hodnoty dobra a zla.

K takto smýšlející mysli a cítícímu srdci totiž nemůže proniknout Bůh, který je Dobro samo a jako dobro se dává člověku především nalézt. K takto nastavenému a vyprofilovanému nitru člověka nemůže proniknout dobré vanutí Ducha svatého přinášející Božího Syna, přinášející Boží odpuštění a uzdravení.

A právě zde se obě dnešní čtení – prvním a evangelijním – vlastně potkávají. Narušenost vztahů se totiž mimo mnoha jiného projevuje právě jako touha nebo dokonce jako „potřeba“ vidět vždy jen to, co je na druhém špatně; na Bohu (na tom ale není špatně nic, to je klam vždy), anebo na druhém člověku (na kterém tedy pochopitelně je vždy také něco nedobrého).

Chtít vidět jen to zlé, anebo dobré vykládat jako zlé, zabíjí všechny vztahy; k Bohu i k druhým lidem, potažmo k celému světu. Zejména o tom, jak to dopadá, chceme-li v našich mezilidských vztazích vždy nejprve jen to, co je zlé a špatné, není asi ani třeba se zmiňovat...

Pro možnost dobrých a uzdravených vztahů, pro možnost skutečného přátelství s Bohem a lidmi totiž není jen třeba zlo vnímat jako zlo a dobro jako dobro, ale je také třeba chtít vidět především to dobré a krásné, ne vždy jen to zlé, ne vždy jen to, co se nedaří. Nejprve je třeba chtít vnímat to dobré, to Boží; Bůh je přeci Dobro a v každém dobru nějak přebývá.

Z toho důvodu touha vidět – na křesťanství, na druhých lidech, na světě, ale snad i na sobě samém – to dobré není jen nějakou psychologickou technikou pozitivního myšlení, ale především podnětem k vpravdě teologickému vnímání světa; chtít vidět dobro ve všech jeho podobách znamená chtít vidět Boha a také to Boží na druhém člověku a světě. Viděním a vnímáním jakéhokoli dobra navykáme své nitro na vnímání Boha.

Něco takového pochopitelně neznamená nevidění zla, bolesti a nespravedlnosti. I ty vidět musíme, a nakolik je to v našich silách, je třeba se jim postavit; ovšem nikoli dalším zlem, ale principiálně dobrem, jelikož satan opravdu nemůže být spoután satanem. Chtít vidět dobro znamená určitou preferenci toho, co hledáme, a také toho, co chceme. Navíc i proti zlu pak můžeme snadněji bojovat, protože viděním Božího dobra skutečné zlo ještě více vynikne.

Samozřejmě, dnešní Boží slovo přináší i spoustu dalších podnětů, které bychom mohli a měli zaslechnout: Mimo jiné bychom mohli – na základě toho, jak Adam a Eva se snaží ze svého hříchu vyvinut – rozjímat o zbabělé neschopnosti přijmout zodpovědnost za svůj život a své jednání jakožto jedním z prvních důsledků hříchu. Mohli bychom rozjímat, že zlo ve své podstatě nikdy nemůže být docela vyhnáno zlem, satan nemůže spoutat satana. Anebo o církevním (farním) společenství, které by mělo být prvotinou smířeného lidstva. Či bychom mohli zaměřit svou pozornost na čtení z Druhého listu Korintským, třeba na slova «tělo nám sice chátrá, ale duše se den ze dne zmlazuje». A tak dále...

Ale možná si přeci jen odnesme onu nenápadnou ale nesmírně důležitou spojnicí mezi prvním a evangelijním úryvkem; touhu nehřešit proti Duchu svatému, což znamená nejen nezaměnit dobro za zlo a zlo za dobro, ale možná ještě dříve nechtít vidět vždy jen to, co je špatně, a nikdy to, co je dobře; na Bohu, na druhých lidech a na světě. Zdaleka nejde jen o nějaké laciné pozitivní smýšlení, ale mnohem více o mnohem podstatnější potřebu nepřehlédnout Boha samotného, neničit vztahy s ním ani s lidmi...

A na závěr snad jeden známý, snad i banální ale přesto výmluvný příměr. Představme si před sebou sklenici naplněnou do poloviny vodou. Ano, můžeme se trápit a rozčilovat, že je naplněná jen z poloviny, že není vrchovatá. Můžeme ji proto i odmítnout. Ale můžeme se také radovat z té vody, která ve sklenici je, a vychutnat si ji. A to je bezpochyby lepší...